

MORALNE OBVEZNOSTI SVETOVALNEGA ORGANA ALI NORČEVANJE IZ ODGOVORNIH LJUDI

Smo si res želeli to?

V elektrogospodarstvu se »hvalijo«, da bodo z reorganizacijo, ki jo narekuje slovenski ustavni zakon praznovali 25 spremembo organiziranosti po vojni. Pa pomislite, koliko časa so odgovorni ljudje najrazličnejših ravni potrošili za reorganiziranje razprave, namesto, da bi tako kot razvita zahodna Evropa, prehajali iz industrijske v postindustrijsko družbo.

Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava bo prihodnji mesec predstavila zbornik o 15 letih svojega delovanja. Kljub temu, da so samoupravne interesne skupnosti družbenega in gospodarskega značaja sedaj krive za prav vse tegobe naše družbe, pa bo iz zbornika mogoče razbrati, da so uporabniki imeli glavno besedo pri tem, kje in kdaj naj se zaščiti in uredijo vodotoki, kako naj se skrbi za Barje, kje je pomanjkanje pitne vode in je za to potrebno poiskati nov vodni vir, pa tudi pri čiščenju odpadnih voda, ki so pravzaprav komunalni problem, je bilo veliko narejenega. In z ustavnim zakonom vse to delo nima več nobene veljave. Zakaj!

Ko so člani predsedstva Zveze vodnih skupnosti Slovenije in odbora za planiranje in finance obravnavali razmišljanje o novi organiziranosti vodnega gospodarstva v prehodnem 1990 letu in v naslednjem obdobju, so pritegnili predsedstvu OVS Ljubljana-Sava, da odgovorni z republiškega komite-

odgovorno vodili svoje delo, sedaj v času demokratizacije, tržnega gospodarjenja, pluralizma in interesov spremenijo v privske uprave. Kljub temu, da smo prvič lahko slišali, da bo v vodnem gospodarstvu vse teklo tako kot doslej, pa je bilo že naslednji dan slišati z istega nivoja republiškega komiteja, da pravzaprav ni še nič opredeljeno. Niti, kje se bodo zbirala sredstva, niti ali bodo vodnogospodarska podjetja in Podjetja za urejanje hudournikov javna ali družbena podjetja, niti to ali bodo strokovnjaki ostali pri izvajalcih ali bodo odšli na upravo, niti ali so sedanji plani obvezujoči ali so na prioritetnem prepihu republiških potreb, itn. itn. Zato ni nenavadno, da sta območno in republiško predsedstvo ugotovila, da morata komite in izvršni svet Slovenije upoštevati realni podatek s terena, da sedanje SIS o novi organiziranosti ne vedo nič in, da so bili dosednji stiki med komitejem za urbanizem in varstvo okolja ter predstavniki delovne skupnosti neuradni in kot taki ne zadostujejo zahtevam terena in vodne skupnosti. Sredstva naj bi se zbirala tako kot sedaj, na istih žiro računih in se uporabljala za realizacijo programa 1986-1990. Vodnogospodarska podjetja in PUH naj bi potala javna podjetja, prav zato, da bi bil tudi v bodoče možen vpogled davkoplačevalcev v njihovo delo. Vodno gospodarstvo naj pre-

Potem ko so v Podjetju za urejanje hudournikov Ljubljana in v OVS Ljubljana-Sava vendar določili trdnost poti urejanja vodnogospodarske problematike - tudi v naši občini -, morajo spet večino časa uporabiti za razpravljanje o reorganizaciji, ki jo narekujejo zanje nedorečena določila slovenskega ustavnega zakona. Kot da vsi pozabljamo temeljno določilo politične ekonomije: »ČE HOČE ČLOVEK ŽIVETI, MORA DELATI!« (foto: S. J.)

ja za varstvo okolja in urejanje prostora pravzaprav nimajo vizije, kako bo vodno gospodarstvo organizirano v prihodnje. Imajo le cilj, pobrati denar vodnemu gospodarstvu in z njim napolniti vedno prazne vreče republike in morda celo zveze. Saj bodo od 1. 1. 1990 le oni popolni upravljalci vsega, z nekakšnimi svetovalnimi organi, katerim pa ne bodo materialno, organizacijsko in upravno odgovorni, ampak naj bi jim bili le v pomoč pri nadaljevanju strokovne kontinuitete. Smešno! Ljudi, ki so 15 let

ide iz urbanizma in varstva okolja v kmetijstvo, tako kot je to povsod po Jugoslaviji in Evropi. Do decembrske skupščine, ki bo odločala o lastni razpustitvi (!), pa naj pripravijo ustrezni republiški organi natančne opredelitve delovanja v prihodnje. Preveč nevarno je, da bi vse prepustili času po 1. 1. 1990, saj bo potem imel delegat ali kakor koli se bo že imenoval, tako ali tako le možnost svetovanja, upravni organ pa mu ne bo materialno in poslovno odgovoren. Smo si res želeli to? STANE JESENOVEC

Lepša in uporabnejša Gradaščica in Mali Graben!

Z regulacijo in usmerjanjem vodotokov v naši občini marsikdo ni zadovoljen. Večina občanov misli (in verjetno imajo ljudje tudi prav), da ukapljanje vode v betonska korita vodotokov odvzame vso naravno lepoto in privlačnost. V naši občini imamo pravzaprav precej vodotokov, vendar so v zadnjem času vzeli strokovnjaki pod drobnogled dva (skupaj z njunim neposrednim okoljem): Gradaščico in Mali graben. Za oba vodotoka so pripravljene strokovne podlage za njuno ureditev, namen te ureditve pa je predvsem ta, da bi bila vodotoka lepša in bolj uporabna za občane. To seveda ne pomeni, da bi se kar nenadoma lahko začeli po enem ali drugem voziti s čolni, lahko pa bi s skrbnejšim načrtovanjem in urejanjem postala del naših sprehajalnih in rekreacijskih površin.

Ob dosedanjih posegih v prostor ob Malem grabnu in Gradaščici se je izkazalo, da sta bila vodotoka odrinjena na rob pozornosti načrtovalcev, ker praviloma predstavljata mejo med posameznimi planskimi celotami. V urbanem okolju, kjer tečeta, bi lahko postala (krajinsko in urbanistično) del celote - če bi bila ustrezno urejena. To je tudi razlog, da je občina preko sklada stavbnih zemljišč zahtevala izdelavo posebnih strokovnih podlag. Le-te so tudi potrdile pravilnost ugotovitev občinskih služb o pomembnosti obeh vodotokov.

Oba je potrebno opredeliti kot samostojno plansko celoto in s posebnim lokacijskim ali ureditvenim načrtom obdelati njun videz in namembnost. Ti prostorski izvedbeni akti pa morajo biti seveda potem podlaga za načrtovanje vseh posegov na bregovih obeh vodotokov. Do zdaj izdelana dokumentacija vsebuje predlog, da naj bi zaščitili najmanj 15-metrski pas ob obeh Bregovih

vodotokov - kjer je to zaradi dosedanjih posegov seveda mogoče. Ob obeh vodotokih bi bilo treba speljati poti in ljudem omogočiti dostop do vode. Pri razmišljanju o Gradaščici se postavlja še dodatno vprašanje in to je, če bi bilo mogoče sedanji vodotok z zapornico obogatiti z vodo, ki bi zakrila betonsko korito. Načelni odgovor je sicer verjetno pritrdilen, vendar pa je ob tem vprašanje, kako bi dvig gladine vode vplival na podtalnico oziroma, kako bi dvig podtalnice vplival na objekte ob vodotoku. Zapornice naj bi zgradili, kjer so nekoč bile, torej pred izlivom Gradaščice v Ljubljano ob Eipprovi ulici, pod mostovi bodoče Kardejeve ceste pa bi zgradili mehke jezove.

Če nekoliko podrobneje opišemo nekaj načrtov iz pripravljenih strokovnih podlag, bi izluščili lahko naslednje stvari: ob Kozari, kjer je korito Gradaščice najozkeje, bi bilo treba z novimi zidovi pridobiti več površin neposredno ob vodi, ki bi vsaj na eni strani omogočale sprehajanje ob vodi. V območju Hajdrihove ulice se je pokazala potreba po prehodnosti Gradaščice, zato naj bi ob zaključku te ulice zgradili nov most za pešce. Pod mostom v podaljšku Jadranske ulice naj bi zgradili mehki jez, kar bi omogočilo dvig vodne gladine v zgornjem toku Gradaščice in omogočilo oblikovanje brežin ob Mencingerjevi ulici. Novi most je predviden tudi v podaljšku Koprške ulice, kar bi omogočilo povezavo Tržaške ceste z območjem Murgel. Tudi pod tem mostom je predlagana zajezeitev, kar bi omogočilo zalitje sotočja Gradaščice in Glinske. V strokovnih podlagah je podrobneje obdelana tudi obnova Mencingerjeve ulice oziroma Gradaščice ob njej, ureditev brežin ob celem vodotoku, ki so ga zajele strokovne podlage (od izliva Glinske do izliva v Ljubljano), pa prinaša predvsem veliko urejenega prostora za pešce.

Upamo lahko le, da ne bo ostalo le pri izdelavi strokovnih podlag, ampak bodo predlagane rešitve nekega dne tudi uresničene. Se bolj kot Gradaščica pa bi bil za rekreativce privlačen urejeni Mali graben. Le-ta je pravzaprav na manj naseljenem območju, strokovne podlage pa so narejene za območje tega vodotoka od Kozari do Trnovca. Po mnenju načrtovalcev je mogoče od Malem grabnu urediti sprehajalno,

kolesarsko, jahalno pot, ki bi povezovala Bokalce z mestom - ali pa še dalj, s Fužinskim gradom ter ob Ljubljani s sotočjem treh rek (Save, Kamniške Bistrice in Ljubljane). Ob vseh teh načrtih pa lahko rečemo le še to, da so prišli nekoliko pozno - vendar ne prepozno. Vsaj tu (in zdaj) je na prvem mestu človek s svojimi potrebami, tisti mi poleg materialnih - oboje pa se dopolnjuje. MOJCA KAUCIČ

V RAKOVI JELŠI

Porušili tri črne barake

V južnem delu Rakove Jelše so 8. novembra padle tri od štirih barak, ki so bile postavljene po 6. marcu letos, torej po sklenitvi dogovora o začasnem priključitvi tega dela črne naselja na električno omrežje. Prizori, ki so se v mrzlem jesenskem jutru odvijali zaradi rušenja objektov, niso prijetni. Družine z majhnimi otroki so namreč ostale brez strehe nad glavo in ukrepanje mestnega komiteja za urejanje prostora in urbanistične inspekcije je bilo videti več kot kruto. Res pa je, da so vsi lastniki na novo postavljenih objektov morali vedeti, da jim bodo barake porušili. To so jim (ali pa bi jim vsaj morali) povedati ljudje, ki so se tja naselili še pred letošnjim šestim marcem. Za upati je, da bo ta poteza inspektorjev preprečila nadaljnje širjenje črnih gradenj na tem območju, saj nobena na novo postavljena baraka ali hiša ne bo ostala. Vse bodo podrl.

Ob tem pa je treba povedati, da je lastnik zemljišča, ljudje pravijo, da mu je ime Franc Trkov, kje živi pa ni vedel povedati nihče, tri dni pred rušenjem pripeljal geodeta in razparceliral še ostanek zemljišča v tem delu Rakove Jelše. To pa pomeni, da ima namen zemljo še naprej prodajati za drag denar, čeprav ni zazidljiva. Dejstvo je, da vsi črnograditelji zidajo na svoji zemlji, ki jo ničkolikokrat preplačajo. Eden od rušencev je dal za parcelo 3800 nemških mark, drugi 5500 DEM...

Občina (in mesto) bosta morala začeti torej ukrepati pri izvoru črnih gradenj, to pa je pri prodajalcu zemlje, saj je pravzaprav prodajalec zemljišča prvi, ki vzpodbuja postavljanje črnih hiš. Večina priseljencev na Rakovo Jelšo namreč na državni zemlji, kar tako, ne bi gradila.

MOJCA KAUCIČ

Helikopter iz domače delavnice

O izumih in pogruntavščinah Ludvika Lesjaka z Dobrove je bilo že kar precej napisanega. Neutrudni novator si je na primer že pred leti sam izdelal lastno elektrarno na veter, lotil se je gojenja (gojitvenih) šampinjonov, poskušal pa je celo s poskusi, kako v domačem rastlinjaku vzgojiti prave jurčke.

Zdaj pa se je mož lotil še drznejšega podviga - helikopterja. V to delo je vložil vse svoje znanje. In po letu dni raziskovanja, merjenja, zbiranja, varjenja in pritrdjevanja, je naposled zares nastalo nekaj, kar spominja na prvi helikopter.

Napravo ženeča dva sinhronizirana motorja od starega »princa« s 110 konjskimi močmi, pri četrti brzini in polnem plinu pa naj bi se, kot zagotavlja njen konstruktor, povsem normalno dvignila od tal.

»Še največ preglavic sem imel z glavo glavnega rotorja, kajti le-ta je od vsega najzahtevnejša. Zaenkrat helikopter še varno preizkušam na tleh, ob pravi priložnosti pa ga bom odpeljal v kako samotno dolino ali na svoj vikend na Dolenjsko in tam skušal poleteti.«

B. VRHOVEC

NEUREJENA POSTAJALIŠČA AVTOBUSNEGA PROMETA

Kar 235 jih je na voznem pasu!

Večina avtobusnih postajališč avtobusnega potniškega prometa je neurejenih. Tako je od 372 postajališč le 137 izven voznega pasu, na 235 postajališčih pa avtobusi ustavljajo na voznem pasu. Tu pa je ob naraščanju prometa vsak dan nevarneje.

Glede na število voženj in število potnikov bo potrebno najprej pristopiti k urejanju avtobusnih postajališč na Dolenjski cesti (Pod hribom, Lavrica, Škofljica, Petkovšek), saj na teh dnevno ustavlja 68 avtobusov, od tega 50 zglobov. Poseben problem je v času prepovedi vožnje tovornih vozil ob petkih, ko avtobusi zaradi ustavljanja tovornjakov na odstavnem pasu, ustavljajo na voznem delu cestišča. Nujna je tudi ureditev avtobusnega postajališča v vasi Jezero, čimprej je potrebno urediti postajališča v Podpeči ter v Kamniku pod

Krimom, na Brezovici I. povsem neurejena so postajališča na relaciji Ljubljana - Ig - Iška vas (Hauptmanca, IG - spomenik, Staje, Strahomer, Vrbljene, Tomišelj, Brest, Matevna in Iška vas). Kar štiri neurejena postajališča so na Razori I. in Razori II.), od Dobrove do Polhovca Gradca pa tudi devet (Gobarje II. Hrušovo, Žirovnik, Hrastnica, Log, Belica, Dvor, Dolenja vas, Srednja vas).

Skratka, potrebno je pristopiti k razreševanju tega problema, zato je občinski izvršni svet predlagal Komunalni skupnosti ljubljanskih občin, da skupaj z izvajalcem storitev LPP tako pristopi in to celovito plan priprave potrebne dokumentacije za ureditev vseh postajališč in da v srednjeročnem obdobju 1991-1995 zagotovi potrebna finančna sredstva za postopno realizacijo te naloge.